

Редакція від 01.01.2019. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.

3. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон України від 06 груд. 2017 р. № 2227-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 34.

4. Дудоров О.О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості (основні положення кримінально-правової характеристики): практ. порадник МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. Сєвєродонецьк: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2018. 92 с.

УДК 343.98(043.2)

Урчик П. О., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Ланцедова Ю. О., к.ю.н., доцент

ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТА КРИМІНАЛІСТИКИ

В умовах формування і становлення нових соціально-економічних відносин, реформування державних структур законодавчої, виконавчої і судової влади виникають завдання створення правової основи зміцнення законності і вдосконалення правоохоронної діяльності. Юридичні науки повинні розробляти і формувати правові основи державності і законності правозастосовної діяльності, спрямованої на надійне забезпечення захисту конституційних прав і законних інтересів громадян, суспільних формувань та державних структур України [2].

Криміналістика озброює співробітників правоохоронних органів ефективними методами і засобами розкриття та розслідування злочинів, що сприяє реалізації принципу невідворотності покарання, об'єктивному використанню кримінального закону та профілактичному впливу.

Тим самим сприяючи розв'язанню одного із головних завдань – зміцнення законності та правопорядку [2].

Криміналістика – це юридична наука, яка виникла у надрах кримінального процесу у минулому столітті як сукупність технічних засобів і тактичних прийомів, а також способів їх використання для розкриття та розслідування злочинів. Це означає, що криміналістика вивчає злочин. Але злочин є предметом пізнання інших галузей знань (соціології і філософії, кримінального, цивільного і адміністративного права, психології і статистики, та ін.), які досліджують деякі специфічні сторони, властивості і особливості злочинної діяльності для протидії їй та розробляють відповідні методи і засоби такої протидії. У цьому аспекті

наука криміналістика має свій предмет пізнання [2].

Вперше вказаний термін ужив знаменитий австрійський юрист, професор Чернівецького університету Ганс Гросс. У своєму, без перебільшення визначальному для криміналістики, «Посібнику для судових слідчих як системи криміналістики» (1898 року) вчений зробив спробу визначити предмет та місце криміналістики поміж інших наукових знань, зазначаючи: «Криміналістика, за своєю природою, починається лише там, де кримінальне право, також за своєю природою, припиняє свою дію: матеріальне кримінальне право має своїм предметом вивчення злочинного діяння і покарання, формальне кримінальне право (процес) містить у собі правила застосування матеріального кримінального права [1].

Наступну, дещо розширену дефініцію предмета криміналістики запропонував автор першого радянського підручника з цієї дисципліни І. Якимов. Окрім технічного аспекту, вчений уперше звернув увагу на дослідження особи злочинця, зазначаючи, що криміналістика як наука має своїм предметом вивчення найдоцільніших способів та прийомів застосування методів природничих, медичних і технічних наук для розслідування злочинів і вивчення фізичної та моральної особистості злочинця, а її мета – допомога правосуддю у розкритті матеріальної істини в кримінальній справі [3]

Водночас, одним із поштовхів уперед у питанні визначення змісту предмета криміналістики стали праці радянських учених у середині 50-х років ХХ століття. Серед них варто виділити позицію професора С. Мітрічева та вже згаданого вище професора А. Вінберга.

Аналіз цих визначень дає змогу зробити висновок про те, що у них значно удосконалено попередні дефініції. С. Мітрічев уперше достатньо чітко визначив коло суб'єктів використання криміналістичних знань, зарахувавши до них «судові та слідчі органи», а А. Вінберг, окрім розслідування злочинів, вказав метою використання криміналістичних прийомів і засобів ще й «виявлення винних та пошук способів попередження злочинів». Обидва автори додали до «виявлення і дослідження доказів» їх «збирання та фіксацію» [3].

Попри наведене вище можна сказати одне, що чіткого визначення предмета криміналістики не має, тобто однієї дефініції. Розглядаючи історію становлення предмета криміналістики можна відмітити те, що кожен із вчених вносив свої доповнення до цього визначення, та жоден із них не був таким, що міг в цілому охопити предмет криміналістики і постійно перебував в його вдосконалення, переробці та доповненні. Через розвиток технологій змінюються і способи вчинення злочину змінюється і пошук вчинення злочину, а отже змінюється і сам механізм вчинення злочину.

Таким чином можна сказати, що криміналістика є складною наукою

яка знаходиться у постійному русі і має постійно нові або доповненні старі підходи щодо визначення предмета криміналістики.

Література

1. Гросс Г. Руководство для судебных следователей как система криминалистики. Новое изд., перепеч. с изд. 1908 г., Москва: Лекс Эст, 2002, 1088 с.

2. Ланцедова Ю.О. Криміналістика: навч. посіб. Київ: НАУ, 2017. С. 16-27.

3. Якимов И.Н. Криминалистика. Руководство по уголовной технике и тактике. Москва: Лекс Эст, 2003, 496 с.

УДК 343.622(043.2)

Устименко О. О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Сисоєва В. П., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВБИВСТВО МАТРІ'Ю СВОЄЇ НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА НОРВЕГІЇ

Злочини проти життя, зокрема вбивство, посягають на найбільш важливе, природне і невід'ємне право кожної людини. Останнім часом в Україні спостерігається стабільне зростання кількості злочинів, що вчинюються проти дітей. Це, безперечно, негативне явище, оскільки діти внаслідок їхньої фізичної та розумової незрілості потребують відповідного правового захисту як до, так і після народження. Одним із заходів, спрямованих на реалізацію цього положення та захисту життя дитини від протиправних посягань, є відповідні норми законодавства.

Законодавство України передбачає відповідальність за умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Відповідно до статті 117 Кримінального кодексу (далі – КК) України умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини під час пологів або відразу після них карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк. Дана стаття КК України визначає специфічні ознаки умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини [1]. Ними є:

- потерпіла особа — власна новонароджена дитина;
- спеціальний суб'єкт — виключно мати потерпілої дитини, яка є осудною і на момент вчинення злочину досягла 14-річного віку, а також обстановка пологів або відразу після них [4, с. 13].

Момент виникнення умислу в матері вбити новонароджену дитину не впливає на кваліфікацію злочину, що розглядається [3, с. 57]. Якщо зазначений злочин вчинено у співучасті з іншими особами (батьком дитини, знайомими тощо), то дії співучасників кваліфікуються за